

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД МЕЖДУНАРОДНИЯ БАНКОВ БИЗНЕС

Емил Панушев

Институт за икономически изследвания при Българската академия на науките

Как да се цитира тази статия / How to cite this article:

Panusheff, E. (2022). Predizvikelstvata pred mezhdunarodniya bankov biznes. (The challenges facing the international banking business). *Economic Thought Journal*, 67(5), 627-630 (in Bulgarian).

To link to this article / Връзка към статията:

<https://etj.iki.bas.bg/general-economics-and-teaching/2022/11/20/predizvikelstvata-pred-medunarodniya-bankov-biznes>

Published online / Публикувана онлайн: 24 November 2022

Submit your article to this journal / Изпратете статия за публикуване

<https://etj.iki.bas.bg>

Article views / Статията е видяна:

View related articles / Други подобни статии:

View Crossmark data / Вж. информация от Crossmark:

Citing articles / Цитиращи статии:

View citing articles / Вж. цитиращи статии:

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД МЕЖДУНАРОДНИЯ БАНКОВ БИЗНЕС

Емил Панушев

Институт за икономически изследвания при Българската академия на науките

Като част от икономическата трансформация в държавите от Централна и Източна Европа проблемите, засягащи международния банков бизнес, се превръщат в обект на все по-голямото внимание от страна на научната общност. Издадената неотдавна монография „Процесът на сливания и поглъщания в международния банков бизнес“ отразява дългогодишната работа на доц. Виржиния Иванова, свързана с проучването на съществени аспекти от функционирането на световната икономика, и по-конкретно на структурните и организационните промени в международния банков бизнес. В книгата тези процесите са анализирани в контекста на регламентите на ЕС и на международните договорености и регулации на банковата дейност.

В основата на международните банкови сливания и поглъщания авторът поставя динамиката на сектора и неговата интернационализация, както и структурните промени, обусловени от еволюцията в обществените и в производствени отношения. Тя посочва, че „с развитието и отварянето на икономиките, процесите на приватизация, консолидация и реструктуриране на браншовете сливанията и поглъщанията придобиват интернационален и глобален характер“ (с. 27). Те определят механизмите на банковата консолидация и реализацията на синергични ефекти от промените в организационно-управленската верига, навлизането на нови пазари и разширяването на дейността.

Динамиката на тези процеси се определя от стратегията на международните банки за разширяване на обхвата на дейностите и оптимизация на организационно-управленските разходи. Сливанията и поглъщанията добавят нови дейности и наред с банките се предлагат застрахователни, гаранционни, пенсионни и други услуги. С това се постига и диверсификация на риска чрез портфолиото на активите и интегрирането на придобитите банки. В изследването са описани спецификата и рисковете в дейностите, а също и възможностите за предприемане на защитни мерки в конкурентната среда.

Промените в световното стопанство влияят върху динамиката на сливанията и поглъщанията и определят еволюцията на процеса – от концентрация и централизация на банковия капитал до неговата интернационализация и глобализация. В тези условия се създават транснационалните банки, които

ускоряват банковите сливания и поглъщания с цел да постигнат значително пазарно присъствие и навлизане във важни сектори на националните икономики.

Глобализацията на банковата дейност формира предпоставки за разпространяване на влиянието на финансовите кризи. Доц. Иванова систематизира основните характеристики на финансовите кризи и формулира оценки за тяхното отражение върху международния банков бизнес, като поставя специален акцент върху въздействието на световната финансова криза от 2008 г. върху банковите сливания и поглъщания. Тя достига до заключението, че „в условията на световната финансова криза те са продукт предимно на развитите държави, където фалирали и предфалитни банки стават обект на поглъщания от техни конкуренти или се национализират от държавата“ (с. 171). В слаборазвитите страни вниманието е съсредоточено върху държавните изисквания и върху специфичните препоръки за прилагането на практики, наложени от международните регламенти при оценка на позициите на банките.

Предвид сложната международна среда в изследването е отделено значително място на реструктурирането на банковия сектор в България и на процесите на консолидация на банките у нас. Авторът изтъква, че „извършените приватизация и консолидация на българските банки чрез сделки с чуждестранни банки са показателни примери за сливания и поглъщания на местни банки от чуждестранни банки“ (с. 173). Доц. Иванова разглежда факторите, довели до кризата през 1996-1997 г., вследствие от което „се приватизират държавни банки, привлича се чужд капитал, които действа стабилизиращо на доходите и дейността в системата“ (с. 184). В резултат от това се подобрява кредитният портфейл на търговските банки, както и тяхната капиталова адекватност. Оценките на автора сочат, че наличието на чуждестранни банки оказва положително влияние върху прилагането на принципите на паричния съвет и върху укрепването на банковия сектор: „висока капиталова адекватност, рентабилност, ликвидност и качество на активите; внос на банкови технологии и ноу-хау; разнообразяване на вида и броя на банковите услуги и тяхното качество“ (с. 186).

В монографията са представени примери за успешно навлизане на водещи чуждестранни банки на българския пазар, както и за заздравяване и реструктуриране на банковия сектор като цяло. Според доц. Иванова тези примери са показателни за засилената консолидация в българския банков сектор и за неговото адаптиране по модела на функциониране и развитие на европейските финансови структури. Тя подчертава, че това „стимулира процеса на сливания и поглъщания на местни банки от чуждестранни под формата на банкови консолидации“ (с. 188). Приведени са и примери от дейността на водещи чуждестранни банки на българския пазар и нейните положителните ефекти за функционирането на банковата система на страната ни.

Картината се допълва от оценките на автора за въздействието на световната

финансова криза и на пандемията от COVID-19 върху функционирането на сектора и върху процесите на сливания и поглъщания. Доц. Иванова стига до извода, че в условията на оскъпяване на кредитния ресурс „ефектите от кризата трудно могат да бъдат пренесени от водещите европейски банки към дъщерните им подразделения в България, като се има предвид класическото банкиране в страната“ (с. 198). В тези условия основно е управлението на кредитния риск, което се проявява като фактор и при пандемичната криза, провокирала спад в редица сектори и проблеми с обслужването на кредитите.

В изследването са представени и голяма част от бизнес комбинациите – сливания и поглъщания, които са особено показателни за международния банков сектор. С навлизането на нови пазари с тях се подобрява международната конкурентоспособност и интегрирането на националните финансови пазари, а така се променят характерът и вътрешното устройство на банковия сектор и се формират големи финансови структури.

Въз основа на анализа на процесиите на сливания и поглъщания в България авторът достига до заключението, че те следват тенденциите на трансформация в региона и водят до „затвърждаване и развитие на силните позиции на чуждите банки майки на местния пазар“ (с. 204). Според нея положителната страна на процеса е, че се повишава качеството на банковите услуги и се развиват каналите на дистрибуция на банковите услуги.

Доц. Иванова демонстрира добро познаване на постиженията в научната литература и в изданията на международни организации, свързани с проблемите на сливанията и поглъщанията в банковия бизнес, като същевременно представените данни правят книгата полезен източник на информация за спецификата на осъществяването на тези процеси и в нашата страна.

Конфликт на интереси

Авторът декларира липса на конфликт на интереси.

Библиографска справка

Иванова, Виржиния. (2022). *Процесът на сливания и поглъщания в международния банков бизнес*. Варна: Издателски център на ВСУ „Черноризец Храбър“, 245 с. ISBN 978-954-715-722-4

Емил Панушев е доктор по икономика, професор в Института за икономически изследвания при Българска академия на науките, e_panusheff@iki.bas.bg

Emil Panusheff, PhD, is Professor at the Economic Research Institute at the Bulgarian Academy of Sciences, e_panusheff@iki.bas.bg

Как да се цитира тази статия:

How to cite this article:

Panusheff, E. (2022). Predizvikelstvata pred mezhdunarodniya bankov biznes. (The challenges facing the international banking business). *Economic Thought Journal*, 67(5), 627-630 (in Bulgarian).